

Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry (ILYY)
Iisalmen luontomuseo, Kirkkopuistonkatu 9, 74100 IISALMI
iisalmi.luontomuseo@gmail.com
p. 017-818 387, 0407212618
Y-tunnus 0758532-0

Vaasan hallinto-oikeudelle
PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi

Viite: valitus Itä-Suomen aluehallintoviraston 30.4.2014 päätöksestä
nro 33/2014/1 dnro ISAVI/7/04.08/2013

Asian diaarinumerot 01400-01401/14/5115

Vastaselitys vastineiden ja lausunnon johdosta / Pielavesi Ventosuon

ISAVI jätti arvioimatta lupapäätöksessä minimitason, kuten BAT:in ja BREF:in soveltamisen.

Seuraavassa verrataan Vapon väitteitä sekä lainsäädäntöön että luvituksen keinoihin.

Vapo ja Matti Kärkkäinen vs. luontotyypin velvoittavuus LSL 3, 4 ja 5 § YSL:n tulkinnassa
Vapo toteaa vastineessaan, että hakemuksen hylkäämisvaatimusta on perusteltu toiminta-alueelle sijoittuvan luontotyypin uhanalaisuudella. Yhtiö katsoo, että vaatimus ei perustu **luonnonsuojelulakiin**, koska siinä ei ole luontotyyppien uhanalaisuutta koskevaa säännöstä. Hakijalta on jäänyt huomioimatta, että LSL 4 §:ssä todetaan: ”Sen lisäksi mitä tässä laissa säädetään, on voimassa, mitä Suomea velvoittavissa kansainvälisissä luonnon tai siihen kuuluvien luonnonvaraisten eliölajien suojelua koskevissa sopimuksissa on määrätty.” Uhanalaisen luontotyypin hävittäminen on kuitenkin YSL:n - ja ruoppien osalta vesilain - tarkoittamaa erityisten luonnonolosuhteiden huonontamista, joka on Ventosuon ominaispiirteiden vuoksi myös LSL 3, 4 ja 5 § johdosta kiellettyä. Ventosuon kohdalla kyseessä on Etelä-Suomen alueella erittäin uhanalaiseksi luokitellun keskiboreaalisten aapasoiden *suoyhdistymätyypistä*. Tämän paikallinen häviäminen haittaisi suoraan LSL 5 § luontotyyppien suojelutasoa valtakunnallisesti, ja kuuluu siten arvioida lupaharkinnassa. Vapo ja Kärkkäinen eivät tuo esiin luontotyypin asemaa LSL 5 §:ssä. Uhanalaisuusluokka joka luontotyypille on annettu kertoo, että sen tila ei ole suotuisa. Siten minkä tahansa paikan erittäin uhanalaisen suoluontotyypin hävittäminen olisi vastoin LSL 5 §.

Vapon päästöarvio vs. lupamääräys: prosentteina vai kiloina?

Vapo Oy toteaa: ”Ventosuolla on enemmän turvetta kuin mitä valituksessa esitetään (0,77 m). Vasta tuotannon loppuvaiheessa ojitus ulottuu kivennäismaahan niin kuin muillakin tuotantoalueilla. Väite tuon vaiheen suuremmasta vesistökuormituksesta on virheellinen ja toiminnan tuossa vaiheessa lupamääräyksellä rajoittamisesta aiheeton.” Tätä Vapon väitettä ei voida todentaa, mikäli päästörajat menevät ISAVI:n esittämällä tavalla:

Kiintoaine 50 %
Kokonaisfosfori 50 %
Kokonaistyyppi 20 %.

Turvetuotannossa pitää olla selkeä päästörajat kuten muussakin teollisessa toiminnassa. ISAVI onkin jo Juvan Pakinsuolla tehnyt tällaisen päätöksen

(http://www.avi.fi/documents/10191/56912/isavi_paatos_10_2012_1-2012-1-27.pdf s.30: ISAVI/32/04.08/2011). BAT-velvoitteiden vuoksi **päästörajat on asetettava ainepitoisuuden enimmäispitoisuuksien perusteella.**

Vapo itse on esittänyt seuraavat lähtöarvot Ventosuolle: ”Ventosuon turvetuotantoalueen alla olevassa taulukossa esitetty kuormitus on arvioitu Pöyry Oy:n vuonna 2012 valmistuneen raportin ”Turvetuotantoalueiden vesistökuormituksen arviointi, Vedenlaatu- ja kuormitustarkastelu vuosien 2003–2011 tarkkailuaineistojen perusteella” Itä-Suomen alueen ympärivuotisten pintavalutuskentällisten tarkkailusoiden ominaiskuormituslukujen perusteella.”

	Brutto				Netto			
	kiintoaine kg/v	kok.P kg/v	kok. N kg/v	COD _{Mn} kg/v	kiintoaine kg/v	kok.P kg/v	kok. N kg/v	COD _{Mn} kg/v
kuntoonpano 1. ojitusvuosi	1 385	19,3	337	10 624	964	14,5	229	1 084
kuntoonpanoa seuraavat vuodet	927	13,2	229	7 082	638	9,6	157	723
tuotantovaihe	843	7,2	229	5 023	530	3,6	145	602

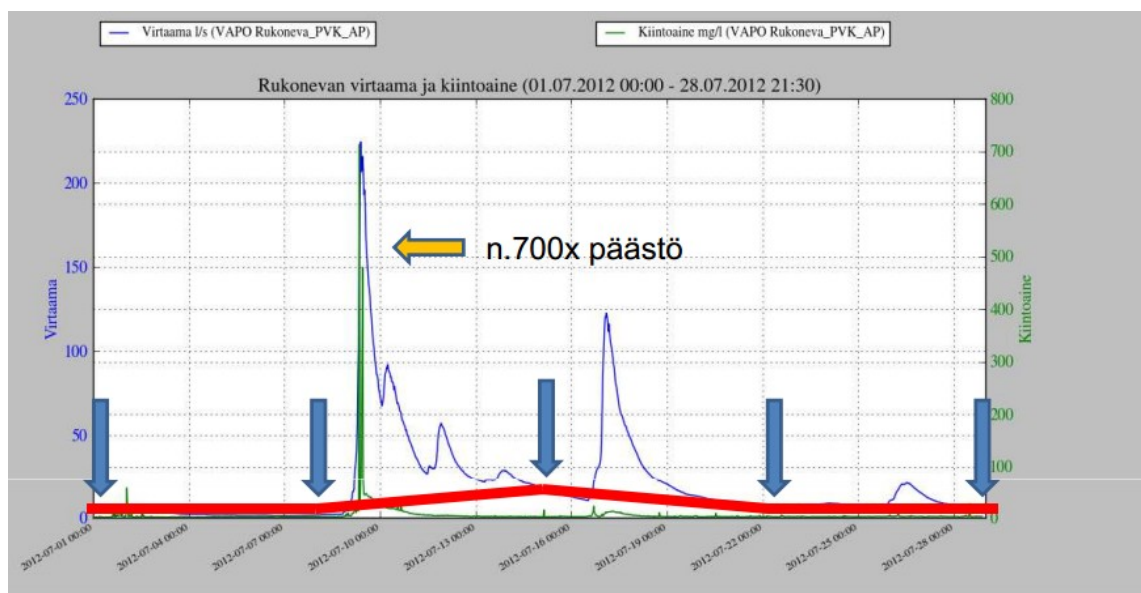
(Lähde: ISAVI/7/04.08/2013 s. 3)

Mikäli rajoja ei aseteta tarkasti mg/l tai kg/vuosi niin kuormituspiikkejä - eikä sitä kun tuotantoalueen turve vähenee ja mineraalimaakontaktit lisääntyvät saada kiinni. Hyvä esimerkki mineraalimaakontaktien haitoista on Vapon Sonkajärven Ruokosuo, jonne yhdistys teki tarkastuskäynnin keväällä 2014. Raportista näkee miten kuormituspiikit irrottavat mineraalimaata. Katso liite 1. On hyvin todennäköistä, että Ventosuolla toistuu Ruokosuon tilanne. Tämä tarkoittaa merkittävää alapuolisten vesistöjen pilaantumista.

Turvetuotantoalueisiin ei voi käyttää ominaiskuormitusarvoja, koska soita ei voida verrata toisiinsa. Hyvän esimerkin tästä antaa Keuruun Kalmunevan toiminnanharjoittajan omat mittaukset:

- 2011 ominaiskuormitusluvulla laskettuna kiintoainekuorma (netto, eli vähennettynä ns. luonnon huuhtouma): 1 290 kg/a
- Mittausten mukainen vuoden 2011 kiintoainekuorma: 10 112 kg/a

Omat mittaukset eivät kuitenkaan anna todellista kuvaa vaikka ne olisivat 1 viikon välein. Silloin ei saada kuormituspiikkejä kiinni. Tästä Vapon omat jatkuvatoimiset mittarit Parkanon Ruokonevalla 1.7.2012 – 28.7.2012 kertoivat karun totuuden. Siellä ei yksikään viikkomittaus osunut kuormituspiikkiin.

Vesistö tarkkailussa on ajateltu viikon välein olevien mittauspäivien keskiarvon kuvaavan jakson päästö määrää. Punaisen janan (valumakäyrällä) siniset nuolet ovat viikon välein tapahtuvia mittauksia. Tässä tarkastelujaksossa yksi kuormituspiikki on ollut jopa 700 x mittauspäivien keskiarvoon. Vastaavia kuormituspiikkejä on ehkä 5 kpl/kesä.

On todennäköistä, että ISAVI:n antamat mittausmäärät eivät riitä saamaan todellisia päästöjä kiinni:

”Varsinaisten kuntoonpanotöiden aikana virtaama tulee mitata päivittäin sekä ottaa vesinäytteet laskeutus- ja pumppausaltaan jälkeen ennen pintavalutus kenttää sekä pintavalutus kentän jälkeen seuraavasti:
kuntoonpanotöiden aikana ja kesä-lokakuussa 1 kerta/joka toinen viikko
kevättulvan aikana (yleensä 15.4.–15.5.) 1 kerta/viikko
marras–huhtikuussa (kun töitä ei tehdä) 1 kerta/kuukausi”

”Tuotantovaiheen vesinäytteet otetaan laskeutus- ja pumppausaltaan jälkeen ennen pintavalutus kenttää sekä pintavalutus kentän jälkeen kolmen vuoden ajan tuotannon aloittamisen jälkeen ja kahden vuoden ajan ennen tarkistushakemuksen jättämistä seuraavasti:

	Näytteitä	Näytemäärä/vuosi
Marras-maaliskuu	1/kk	5
Kevättulva (huhti-toukokuu)	2–4/kk	6
Touko-lokakuu	2/kk	10
Ylivalumatilanteen näytteet (rankkasade)	2–8/kesä	2–8
Yhteensä		23–29”

(Lähde: ISAVI/7/04.08/2013 s. 27)

Vedenlaatu Hertta-tietojärjestelmässä ja Vesienhoitolaki

Ympäristöhallinnon Hertta-tietojärjestelmässä todetaan, että Sulkavanjärven veden laatu on vaihdellut rehevän ja melko rehevän välillä. Ventojoen vedenlaatu on ollut rehevää. Mikäli Ventosuolla aloitetaan turvetuotanto, niin alapuolisten vesien laatu ei parane, vaan on odotettavissa että se entisestään heikkenee. Alue kuuluu Kymijoen vesistöön, jolla on maakuntakaavassa turpeen vesistö päästöjä koskeva kaavamääräys. Asia kuului arvioida vesienhoitolain nojalla tarkemmin kuin ISAVI teki.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen vastine esittelee valitettavasti lähtökohtaisia oletuksia tarkkailun tehokkuudesta, eikä mittaus tietoja. Se, että ELY:n käytössä on ollut ”runsaasti myös ylivalumien aikaisia näytteitä” ei poista sitä usein toistettua tosiseikkaa, että oheisessa käyrässä nähtävät hyvin lyhytaikaiset ylivirtaamat voivat muodostaa koko vuoden kuormitusta vastaavan jättsuuren humuspulssin vesistöön (kaavion 700-kertainen päästö). Niinpä kun turvekenttien alapuolisista vesistöistä löytyy toistuvasti suuria humuspäästöjä, on selvää ettei Pohjois-Savonkaan turvetuotannon yhteistarkkailuohjelma ole laadultaan sen tarkempi tai luotettavampi kuin puutteellisiksi todetut Vapon vertailutiedot. ELY ei ole osoittanut vesienhoitolain mukaisissa arvioinneissa **mitään muuta päästölähdettä tai yhteiskuormituksen syytä, joka voisi selittää vastaavien vesistöjen tilan oleellisen heikentymisen turvetuotantoalueiden alapuolella viimeisten vuosikymmenten aikana. ELY-keskuksen lausunto tulee jättää siten huomioimatta.**

Iisalmessa 14.11.2014

Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys ry.

Jarmo Yliluoma, puheenjohtaja

Pertti Kaarakainen, rahastonhoitaja